

ROZUMNÉ VYUŽÍVÁNÍ BETONU

Milé čtenářky, milí čtenáři, toto i většina předchozích čísel časopisu Beton TKS ukazuje šíři možností využití betonových konstrukcí v různých typech staveb. Setkáváme se s ním ve stavbách budov, mostů, přehrad, kostelů, stadiónů, silnic, tunelů – v podstatě neexistuje současná moderní stavba, která by neobsahovala beton. I novodobá dřevostavba

rodinného domu má přinejmenším základy z betonu. Jak celosvětové statistiky ukazují, beton se stal po vodě druhým nejvíce celosvětově používaným materiálem. V současnosti se ve vyspělých zemích vyrábí 1,5 až 3 t betonu na každého obyvatele. Za druhou polovinu minulého století stoupla jeho celosvětová produkce 12krát. To vše jistě řadí beton mezi neúspěšnější produkty vynalezené a vyvíjené lidskou populací. Využíváme však vždy vlastnosti betonu efektivně? Jsou vždy velká množství použitého betonu nutná? Jsme schopni využívat kvalit betonu na správném místě?

Jistě existuje řada vynikajících staveb, kde betonová konstrukce je jasně efektivním řešením využívajícím v maximální míře výhodných vlastností betonu. Zvyšuje se podíl využití vysokohodnotných betonů umožňujících realizaci subtilnějších a současně trvanlivějších konstrukcí. Využívají se betonové konstrukce s architektonicky upravenými povrchy vysoké estetické úrovně. Ověřují se první realizace samočisticích betonových povrchů upravených nanočásticemi. Využívá se akumulčních vlastností betonových povrchů nebo i vnitřního jádra betonových průřezů k akumulaci tepelné energie, a tím se přispívá ke zkvalitnění vnitřního prostředí budov a ke snížení spotřeby energie na vytápění a chlazení. To vše může mít (a má) pozitivní vliv na životní prostředí. Přesto v některých skupinách odborné i laické veřejnosti přetrvává názor, že beton je materiál, který životnímu prostředí neprospívá. Dokonce někteří politici se snaží slogany „více zeleně, méně betonu“ stavět beton do pozice nepřátelské životnímu prostředí a získávat tak na této populistické vlně hlasy voličů.

Nechci opakovat argumenty, proč je beton materiál vhodný pro výstavbu energeticky úsporných a environmentálně šetrných staveb. Tyto argumenty jsem již na tomto místě psal několikrát, naposledy v úvodníku před rokem. Navíc jsem přesvědčen, že převážnou většinu z Vás, čtenářů tohoto časopisu, již o výhodných vlastnostech betonu s ohledem na environmentálně orientovanou výstavbu není třeba přesvědčovat.

Trápí mě však jiná věc. Některé realizace staveb, které ze zcela formálních architektonických důvodů akcentují beton ve zcela nevhodných situacích a konstrukčních řešeních, vytvářejí ve veřejnosti povědomí neefektivního a neadekvátního využívání betonu a poskytují argumenty pro odpůrce betonové výstavby. Zde by jistě mohla začít dlouhá a neukončitelná diskuse s některými architekty, kteří formu nadřazují nad funkci a účel, přičemž technické řešení mnohdy neodpovídá současným požadavkům nebo je neúměrně složité a drahé. Jistě při návrhu výstavního pavilonu nebo muzea může mít forma vyšší prioritu, nicméně vynikající architekt ji vyjádří kvalitním technickým řešením. Kvalitních příkladů je ve světové i naší architektuře celá řada.

Na druhé straně vznikají stavby, kde účelnost tvarového řešení s ohledem na funkční a technické požadavky je nejasná. V prvním čísle tohoto roku vyšel článek o Vile Herrerospium postavené nedaleko Madridu. Jistě jde o výrazný architektonický návrh a nepochybuji, že je a bude často publikován. Jistě jde o ukázkou extrémního využití velkorozponových betonových prefabrikátů pro výstavbu rodinného domu. Jistě jde o ukázkou kreativní spolupráce architekta se statikem.

Musím připustit, že se mi objekt tvarově líbí a jistě přináší řadu vzrušujících a překvapujících pohledů. Jako muzeum výrobce prefabrikovaných prvků je tato stavba přímo ukázkovým příkladem využití formy pro vyjádření obsahu. Jenomže nejde o muzeum, ale o obytnou vilu, ve které se předpokládá celoroční obývání. Množství betonových prefabrikátů a jejich hmotnost jistě výrazně převyšuje technické potřeby nosné konstrukce. Extrémní konzoly a vnější průvlaky mají čistě formální výrazovou funkci. Betonové prefabrikáty procházejí volně z interiéru do exteriéru bez ohledu na tepelné mosty – jistě klimatické podmínky v okolí Madridu jsou mírnější než u nás, nicméně i tam v zimních měsících klesá teplota v noci až k nule. V duchu se uklidňuji tím, že snad byl dům postaven pro majitele úspěšné firmy na výrobu prefabrikátů a on tím prezentuje svoji profesi a možná i využil některé prvky, které mu zbyly z nerealizované výstavby.

Jistě by bylo možné najít i další příklady v současné světové i naší architektuře. Nechci a ani se necítím kompetentní k tomu, abych hodnotil architektonickou kvalitu staveb. Nicméně bych rád touto úvahou provokoval k zamyšlení nad racionalitou využívání tak vynikajícího materiálu, jako je beton. Vždyť existuje řada krásných, funkčních a technicky kvalitních betonových staveb. To však znamená vnímat kvalitativní parametry betonu a využívat ho účelně pro dosažení předpokládané funkce, účelu i architektonické formy.

Přeji Vám všem vše nejlepší v novém roce 2011, hodně zdraví a hodně úspěchů při prosazování rozumného využívání betonu v architektonicky, funkčně a technicky kvalitní výstavbě.

Petr Hájek

REDAKČNÍ PLÁN NA ROK 2011

Číslo	Hlavní téma	Uzávěrka rukopisů	Objednávka plochy inzerce	Dodání podkladů pro inzerci	Vyjde
1/2011	Pozemní stavby	30.12.2010	20.1.2011	26.1.2011	15.2.2011
2/2011	Kotvení a speciální prvky do betonu	22.2.2011	22.3.2011	28.3.2011	15.4.2011
3/2011	Sanace a rekonstrukce	21.4.2011	20.5.2011	26.5.2011	14.6.2011
4/2011	Mosty a dopravní stavby	24.6.2011	22.7.2011	27.7.2011	12.8.2011
5/2011	Beton a architektura (beton v interiéru)	25.8.2011	21.9.2011	27.9.2011	14.10.2011
6/2011	Materiály a technologie (vysokohodnotné betony)	24.10.2011	21.11.2011	25.11.2011	15.12.2011